

La tielnomata “simpla” superlativo postulas la finaĵojn –ейший aŭ –айший, kiuj aldoniĝas al la adjektiva stemo. La elekto dependas de la finkonsonanto de la adjektiva stemo kaj necesigas ŝanĝon de la konsonanto:

г > ж	+ –айший	= – жайший	[ˈjajʂij]
к > ч	+ –айший	= – чайший	[ˈčajʂij]
х > ш	+ –айший	= – шайший	[ˈʂajʂij]

Ĉi tiuj formoj prefere uziĝas en la literatura lingvo kaj preskaŭ nur atribute. La uzado ankaŭ estas plej ofte elativa (vidu tie). La tielnomata “simpla” superlativo do postulas du variantojn kaj tri konsonantŝanĝojn. (5 elementoj)

Por lerni la rusan komparacion bezoniĝas 8 bazaj elementoj, almenaŭ 4 kontraŭ-sistemaj kaj 10 subsistemaj elementoj (konsonantŝanĝojn). Krome la rusa uzas du komparaciajn sistemojn. Ĉe ĉiuj formoj la adjektivo havas siajn kutimajn finaĵojn (laŭ genro / nombro / kazo), kune 12. 3 formoj postulas la genitivon. La tipa problemo de la rusa, la akcentmigrado, ankaŭ ci tie efikas. (38 elementoj).

Fontoj

Pfaffen: Langenscheidts Praktisches Lehrbuch Russisch, Langenscheidt, Berlin/München, 1960/1980

Potapowa: Sprachkursus Russisch, Langenscheidt, Berlin/München, 1965/1967

Antaŭ ol transiri al la negativa komparacio, la elativo kaj la ekscesivo, ni bilancu la ĝisnunajn rezultojn por la adjektiva komparacio. La enrangigo de la ses lingvoj laŭ la plej malgranda nombro da lernendaĵoj por ekregi la adjektivan komparacion sen konsidero de la egaleca kaj negativa komparacioj, la elativo kaj la ekscesivo estas:

1. Esperanto
2. Hispana
3. Germana
4. Franca
5. Angla
6. Rusa

(daŭrigota)

<g.tucker@gmx.de>

Aŭtora adreso kaj priaŭtora informo en SR 3/2009, p.182

Legantoleteroj

Scienca Revuo tre taŭgas por grup-abonoj

Hodiaŭ mi ŝatas paroli al vi pri valora sed malmulte legata gazeto esperantlingva. Ĝi estas la organo de la Internacia Scienca Asocio Esperantista (ISAE), kaj nomiĝas “Scienca Revuo”. Nur 200 ekzempleroj presatas, kaj ĝi valoras legati de multe pli da homoj. La problemo estas, ke ĝi enhavas nur prisciencajn artikolojn, kaj tial ĉiu unuopa abonanto kompreneble legas nur du, tri aŭ kvar artikolojn el la kutima nombro de naŭ aŭ dek. Tio dependas, pri kiuj sciencoj vi havas bazan aŭ pli profundan konon. Pri la aliaj sciencaĵoj oni kutime ne havas sufiĉan konon por kompreni la enhavon. Tial **la gazeto tre taŭgas por grup-abonoj**. Ĉar el la grupanoj kutime trovas kelkajn artikolojn, kiuj lin aŭ ŝin interesas.

Kiel ekzemplon mi donas la enhavon de unu gazeto:

1. La konkerado de Marso. Ĉi tiu artikolo donas multajn historiajn informojn pri la kono ante la planedon Marso. Ĉiuj legantoj komprenos ĝin, sed por kelkaj legantoj ĝi donas ankaŭ multajn informojn, kiuj ne interesas ilin.
2. Tehnologia potencialo de kelkaj specoj de tritiko. Ĉi tiu artikolo estas tiom scienca, ke ĝi interesas nur fakulojn.
3. Neordinara seksa siteno de alĝoj el la insulo Japo. Ĝi estas komprenebla al ĉiuj.
4. Ekonomio de la produktado. Nur akademiaspertuloj pri ekonomio komprenos ĉi tiun artikolon.
5. La nocio de la bela naturo en la estetiko de klasikismo. Ĉi tiu artikolo traktas specialan temon en literaturo, legebla de ĉiuj.
6. Sanoaspektoj dum vojaĝoj en forajn landojn. Kvankam tre detala kaj informplena, ĉi tiu artikolo tre utilos al ĉiuj vojaĝantoj en fremdaj landoj.
7. La vojoj de pilgrimado en Oriento. Temas pri interesa aspekto simila en diversaj artoj. La artikolo kompreniĝas facile.

De tempo al tempo troviĝas sciencaj artikoloj **pri** Esperanto.

Krom ĉi tiuj originale en Esperanto verkitaj artikoloj de sciencistoj, troviĝas en la gazeto ankaŭ rubriko pri terminologio, rubriko de leteroj de legantoj, kaj kelkajn paĝojn kun informoj pri sciencaj interesaĵoj tradukitaj el ne-esperantistaj gazetoj. Ĉiuj tiuj artikoloj estas interesaj kaj facile kompreneblaj.

Do, ĉiu esperantisto trovos ion interesan, aŭ multon interesan, en la revuo. Mi esperas do, ke ĉiuj kluboj en Aŭstralio abonos ĝin, por pli-

riĉigi la ĝeneralan konon de la esperantistoj, kaj por helpi la pludaŭron de tiu tre grava esperantaĵo, kiu aperis jam dum pli ol cent jaroj. Ĝi kostas dudek eŭrojn jare, kaj oni povas mendi ĝin ĉe nia Libro-Servo. Mi ripetas la nomon: "Scienca Revuo", eldonata de ISAE, la Internacia Scienca Asocio Esperantista. Ĝia redaktisto estas prof. *Rüdiger Sachs* de Germanujo, kiu jam plurfoje vizitis Aŭstraliajn esperantistojn. Do, bonan kaj interesan legadon en Esperanto.

*Marcel Leereveld,
12, Heather Grove, Belgrave South,
AU – Victoria – 3160, Aŭstralio*

Datumbazo da faka literaturo esperantlingva ĉe la interreto: geologio kiel komenco

Danke al ebloj de teksto-serĉado kaj tuja bildigo de koncernaj dokumentoj pere de hipertekstaj ligoj, la interreto enorme rapidigas la laboron kun specialigitaj informoj. Temas precipe pri materialoj destinitaj por malvasta rondo da interesatoj, kiujn presi en gazetoj aŭ elsendi en televido ne estus finance avantaĝa. Tia estas ankaŭ plejparto de la faka literaturo. Multaj ĝis nun valoraj laboraĵoj restas preskaŭ nekonataj, ĉar neniuj scias pri ili kaj se jes, estas problemoj ilin akiri. Tio avantaĝigas "tutmondigajn" fakajn publicaĵojn, en kiuj estas pli aŭ malpli, laŭ la fakoj, trapaŝata la angla kiel sola internacia lingvo.

Koncerne la fakan literaturon en Esperanto, ni decidis ŝanĝi la situacion per pli granda utiligo de la interreto. La komencon montras la datumbazo de geologia literaturo, lokita provizore ĉe la retejo: <http://gchmin.ic.cz/isaeproviz/seznamvse.html>. En la tempo, kiam la aŭtoro verkas tiun ĉi tekston, la datumbazo enhavas relative malmultan nenovan literaturon, sed tio rapide ŝanĝiĝos danke al la enkomputiligado de resumoj el malnovaj artikoloj, kion ni devas danki al *Dana Sklenářova*. Se la aŭtoro kongruas, publikiĝas tuta teksto kun bildoj.

Por estonta disvastigo de la datumbazo je aliaj fakoj kaj ĝia taŭga ligo al jam ekzistantaj datumbazoj de "neEsperanta" literaturo estas registrita (provizore ĝis la fino de 2009) domajno: <http://isae.info>, kie oni kalkulas kun profesia administrado kaj funkciado sen reklamoj. Tio kompreneble kostas certan monon, sekve financado de tia afero fare de unuopulo ne estas memkomprenebla, sed por internaciaj Esperanto-organizaĵoj ĝi ne devus esti problemo. Ni alvokas ĉefe la aŭtorojn, ke esprimus (mal)kontekston kun pub-likigo de tutaj tekstoj de niaj traktaĵoj. Memkomprene ni ankaŭ dankos por kompletigo de in-

formoj precipe pri malnovaj laboraĵoj eĉ por sendaĵo de iuj verkoj (se la aŭtoroj kongruas), speciale se ne temas pri artikoloj en ĵurnaloj Geologio Internacia aŭ Scienca Revuo.

*Václav PROCHÁZKA, Ústav skla a keramiky VŠCHT,
Technická 5, CZ-16628 Praha 6, Ĉeĥio
<vaclav.prochazka@vscht.cz>*

Pro la libereco de la scienco kaj de la publikado

Tre interesa letero aperis en Scienca Revuo de la jaro 2009 sur p. 249. Ĝi estas interesa ĉar sciencisto* skribas ke la evolubiologio ne konvinkas lin "kiel pensanta homo", kaj ĉar la aŭtoro klare donas sian kaŭzon, kiu montras ke li ne komprenas la esencan ideon de evolubiologio. Lia kaŭzo estas, ke la hazardo ne povas krei la ordon kaj kompleksecon, kiun ni vidas en vivantaj organismoj, bestoj kaj plantoj. Tio estas la sama kaŭzo kiel donas Jehovaj Atestantoj kaj la kreadismanoj por ilia rifuzo de la evolubiologio, sed ili estas blindigitaj de ilia religia kredo, kaj ili ofte ne ricevis edukadon pri scienco. La aŭtoro* skribas: "Miaj ĉiutagaj vivospertoj estas la plej forta argumento por tio. Nenie mi malkovras blindajn hazardaĵojn laŭ geniececo, planado aŭ kreiveco. En la arĥitekturo, la natursciencoj kaj la medicino oni povas konkludi, konsidere ordon kaj kompleksecon, pli facile certan inteligentan agadon ol hazardon".

Aperas ke la aŭtoro kredas, ke la darvina evoluo temas pri hazardaĵoj videblaj en ĉiutagaj spertoj. Tute ne. Darvina evoluo diras ke hazardaj malgrandaj ŝanĝoj en la kapabloj de organismoj dum tre longa tempo, centmiloj kaj milionoj da jaroj, ŝanĝas la specojn. Tiuj ŝanĝoj, mutacioj nomitaj, fakte okazas en la genoj kiujn gepatroj donas al la infanoj aŭ bestidoj. Plej multaj de tiuj ŝanĝoj ne estas avantaĝa por la nova organismo, sed iuj mutacioj donas avantaĝon en la vivo de tiu organismo, tiel ke ĝi havos pli multajn idojn, kaj tiuj idoj iliaflanke donas la avantaĝajn genojn al iliaj idoj k.t.p. dum jarmiloj. Estas interese kaj ankaŭ bedaŭrinde, ke troviĝas eĉ sciencisto kiu ne scias pri tiuj principoj de darvina evoluo. Darvino kaj aliaj sciencistoj observis, ke ŝanĝoj de la specoj okazis dum la jarmilionoj, kaj tiaj ŝanĝoj estas nekontestebla fakto ekde 150 jaroj. Sed la meĥanismo per kiu okazas tio, nome la genoj kaj mutacioj, oni nur iom post iom malkovris precipe dum la jaroj 1870 ĝis 1950 per multaj sciencaj studoj.

*Dr. Erik Høg, Skovsoen 23, DK-2880 Bagsvaerd/Danlando
Astronomo. Pensionita de la Kopenhaga Universitato en 2002
<erik.hoeg@get2net.dk>*

* La eldona stabo de SR ne konas la profesion de la *Werra-Rundschau*-gazeta aŭtoro, iu s-ro *Alexander Inden* el *Kassel*, Germanujo, kaj ne scias ĉu li estas sciencisto.